

Råd om renkavle

Jag har upptäckt renkavle på min gård – vad gör jag?

Här gäller strategin förhindra spridning till andra fält och att minska fröbanken i marken. Konkret kan följande punkter hjälpa till på vägen:

Vid upptäckt på försommar - sommar

1. Sök igenom fältet efter ytterligare renkavle – syftet är att gränsa av infekterat från renkavlefritt.
2. Var skördade du efter detta fält ifjol? Kolla infart och första dragen även på detta fält. Tork- eller växtodlingsjournalen kan vägleda dig till fältet.
3. Innan höstvetets axgång senast DC 37: 1,0 l/ha Event Super/Foxtrot + 0,5 liter Superolja. Räkna inte med full effekt. Risk för dvärgvuxna plantor som bildar fertila, men färre frön. Följ upp!
4. Efter vetets axgång finns ingen selektiv behandling som är godkänd. Glyfosatbehandla ruggar med renkavle och offra vetet istället för att fortsatt uppföröka renkavlen. Vid enbart putsning bildar renkavlens sidoskott ax.
5. Renkavlens frön blir fertila ca 3 veckor efter blom. Vill du skörda grönmassan innan du glyfosatbehandlar, bör detta ske senast i början av juni.

Vid skörd av fält med renkavle som bildat ax

1. Dela av fältet – jordbearbeta och tröska separat där renkavle finns. Tröska renkavlehärden sist.
2. Rengör maskinerna – gör det på infekterad mark innan du kör vidare till andra skiften. Låt tröskverket stå på i några minuter. Töm stenfickan, blås rent med tryckluft eller lövblås. Även spannmålstanken.
3. Täck spannmålstransporterna så undviker du att få renkavlen spridd längs med transportvägarna.
4. Ingen halmbärgning från fält där renkavlen fått gå i ax!
5. Undvik djup kultivering direkt efter skörd, utan gör en ytlig halmharvning eller lämna fältet orört. Vetenskapliga studier visar på 5 gånger högre grobarhet hos frön som myllats vid en ytlig kultivering jämfört med frön som lämnats omyllade på ytan. Detta gäller färska frön som drösat innan skörd.
6. Plöj ned renkavlens frön på djupet om fältet inte plöjts de senaste åren och mängden drösad renkavle är stor – därefter grund plogfri odling i 3 – 5 år. Då har större delen av de nedplöjda fröna tappat sin grobarhet när de vänds upp av plogen. 70 – 80 % av renkavlens frön tappar sin grobarhet på 1 år.
7. Om skiftet plöjts de senaste åren finns frön av renkavle i hela matjordsprofilen. Kombinera då ytlig bearbetning med effektiv kemisk bekämpning.

Mota "Olle i grind" lägg om din odling på fältet

- Tänk över möjligheten att anmäla starkt infekterad mark som ekologisk fokusareal (EFA). Genomför en svarträda eller anlägg flerårig slåttervall eller bevuxen träda. OBS Skörda vallen eller putsa trädan innan renkavlen går i ax! Avslagen renkavle skjuter sidoskott med nya ax som också måste putsas i tid. Putsning innan 1 juli av bevuxen träda och skyddszon med miljöstöd kräver dispens från Länsstyrelsen.
- Vallar för produktion av vallfrö eller hästhö kan ge motsatt effekt – här riskerar renkavlen att mogna och drösa innan skörd. Dessutom bidrar du till att ogräset sprids vidare via vallfrö och hö.
- Välj en strategi med både höst och vårbekämpning i höstsäd. Använd aldrig herbicider med samma typ av verkningsmekanism höst och vår! Det ökar risken för resistens.
- Välj vårgroddor där gräsogräs kan bekämpas kemiskt. Renkavlen är främst höstgroende. Vårgrodda plantor konkurrerar sämre mot grödan. Färre plantor ökar chansen att nå 100 % bekämpningseffekt.
- Inspektera fälten och handplocka där så är möjligt. Tänk flyghavre!

VÄND! →

Råd om renkavle

Motverka resistens – växla mellan verkningsmekanismer.

- För att förebygga resistens och få bukt med renkavle bör de effektivaste kemiska preparaten kombineras med icke-kemiska metoder.
- Välj bara gräs herbicider med mycket god effekt på renkavle. Växla mellan olika verkningsmekanismer.
- Använd aldrig herbicider med samma verkningsmekanism både höst och vår.
- För låga doser av Event Super/Foxtrot och Atlantis OD kan leda till resistens. Använd en effektiv dos.
- Vikande effekter kan vara resistens. Lämna fröprov för resistenstest. Kontakta din rådgivare.
- Om du misstänker att din renkavle kommer från utlandet eller Sydsverige kan den vara resistent.

100 % effekt kräver kemisk bekämpning kombinerad med icke-kemiska metoder

- Brittiska studier visar att det krävs över 95 % bekämpningseffekt i plöjningsfria odlingssystem för att renkavle inte ska uppföras. Samma studier visade att för plöjda odlingssystem krävs 90 % effekt.
- Svenska försök visar att för > 90 % effekt av kemisk bekämpning krävs behandling både höst och vår.
- Kemisk bekämpning i kombination med ogräsharvning ökar chansen att nå 90 – 100 % effekt.
- Blindharvning mellan sådd och uppkomst i kombination med kemisk bekämpning kan höja effekten.
- Inför vårbruket bör höstgrodd renkavle harvas bort eller avdödas med glyfosat.
- Renkavle gror i mindre utsträckning på våren. Vårsäd konkurrerar bättre än höstsäd. Därför är det lättare att nå bekämpningseffekter över 95 % i vårsådda grödor.
- Har du avsättning för vallfoder? Anlägg 2- till 3-årig slåttervall för flersköresystem. Ej sent skördat hö!
- Välj konkurrensstarka, långstråiga, sorter av höstvetete – underskatta inte grödans konkurrenskraft.
- Tillämpa fördröjd sådd i höstvetete: harva till en såbbädd och vänta 10–14 dagar. Döda av den grodda renkavlen och så därefter ditt vetete. Skånska och utländska försök visar på goda effekter av fördröjd sådd de år som renkavlens gröningsvila är kortvarig.
- Varje höst publiceras ett Ogräsbrev om renkavlens gröningsvila på www.jordbruksverket.se

För dig som om ännu inte drabbats av renkavle

1. Ställ krav på rengjorda maskiner vid köp av begagnat, vid inhyrda körslor samt på demomaskiner och redskap. Fråga var maskinen eller redskapet använts tidigare!
2. Fyrkantspressar, där en bal följer med från föregående fält, bör vara tömda. Alternativt att den kvarvarande balen är pressad med garanterat renkavlefri halm.
3. Köp inte in ströhalm eller hö från gårdar eller fält med renkavle. Den riskerar att spridas via halmen i fastgödsel som oftast inte är helt genombrunnen/komposterad.
4. Ställ krav på din leverantör om renkavlefritt vallfrö. Gäller i synnerhet fånggröda, trädor, viltfoder, hö.
5. Lär dig hur renkavle ser ut. Sök bilder på Internet. Besök infekterade fält.
6. Förväxla inte renkavle med ängskavle som främst växer på åkerrenar och vägkanter, eller kärrkavle som är kortare i ax och strå samt trivs på fuktig mark.
7. Ha samma respekt för renkavle som dina fäder hade för flyghavre!

